

Centrum Dialogu i Transformacji Konfliktu

we współpracy z
The Institute for the Study of Conflict Transformation

Od konfliktu do rozmowy

Radzenie sobie z różnicami w trudnym czasie

Łukasz Kwiatkowski

Webinar ARP

Zoom, 19.05.2020

Poznajmy się

- Kim jesteś?
- Co Cię tu sprowadza?

Program

09:00 – 09:15 Wprowadzenie

09:15 – 10:45 Relacyjny wymiar konfliktu

Powszechne reakcje w konflikcie i trudnej komunikacji

Klucz do przezwyciężenia konfliktu

Działania i umiejętności przydatne w prowadzeniu trudnych rozmów

Sposób prowadzenia szkolenia, platforma Zoom i kwestie techniczne

10:45 – 11:00 Podsumowanie i dyskusja końcowa

Parę słów na początek...

- Konflikty wiążą się z **wyborami, które niosą ze sobą ryzyka**. Każdy z nas decyduje co jest „właściwą drogą” i jakie ryzyka podjąć
- Decyzje te nie dotyczą tylko rezultatów i rozwiązywania problemów, a przede wszystkim **definiują nas jako ludzi**
- Szkolenie nie wskazuje drogi w konflikcie, ale ułatwia jej szukanie przez **rozwijanie świadomości i umiejętności**

Zmiany przychodzą gdy ruszamy pod wiatr swoich nawyków...

Światopoglądy

„Nie widzimy rzeczy jakimi one są, widzimy rzeczy takimi jacy my jesteśmy.”

Anais Nin

 <p>Kolektywistyczny</p>	 <p>Indywidualistyczny</p>	 <p>Relacyjny</p>
<p>Tożsamość „my”, przeważa przynależność i potrzeba bezpieczeństwa. Dbałość o wspólnotę która chroni w zamian za lojalność</p>	<p>Tożsamość „ja”, przeważa autonomia i chęć realizacji własnych potrzeb i interesów</p>	<p>Tożsamość relacyjna, jednostka jako potencjał wynikający z wielorakich relacji. Sens i rozumienie wyłania się w interakcjach z innymi</p>
<p>Hierarchie motywowane strachem, świat jako walka grup</p>	<p>Hierarchie motywowane zyskiem (nagroda) i stratą (kara), świat jako rywalizacja jednostek</p>	<p>Hierarchie motywowane własną odpowiedzialnością i wartościami, świat jako relacja całości i części</p>
<p>Porządek wynika z norm własnej grupy i ról społecznych</p>	<p>Porządek jest rezultatem procesów mających narzuconą strukturę</p>	<p>Porządek wynika z ciągłych interakcji uczestników procesów społecznych</p>
<p>Relacje podtrzymują harmonię i konsensus</p>	<p>Relacje są instrumentem do spełniania własnych potrzeb</p>	<p>Relacje są podstawą dla doświadczania siebie i innych</p>
<p>Konflikt jest zagrożeniem dla „status quo”</p>	<p>Konflikt to „zło konieczne”, musi być poddany kontroli</p>	<p>Konflikt to szansa na rozwój samoświadomości, wewnętrznej siły i otwartości</p>
<p>BEZPIECZEŃSTWO</p>	<p>TRANSAKCJE</p>	<p>RELACJE</p>

Światopogląd relacyjny

Ludzie mają wrodzoną potrzebę:

- **autonomii i troski o siebie**
- **więzi i troski o innych**

Dwa motywy INTERAKCJI między ludźmi

Ludzie mają motywację i zdolność do:

- **samostanowienia**
- **otwarcia i spojrzenia poza siebie**

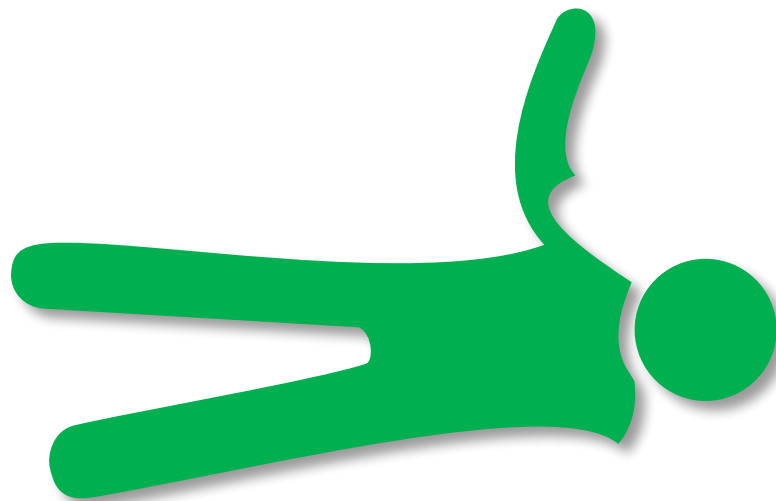

Czym jest konflikt z perspektywy modelu transformatywnego?

Teoria relacyjna:

„Tymczasowy kryzys w interakcji między ludźmi który powoduje ich zagubienie i wzajemne oddzielenie”

Definicje konfliktu

- **Teoria władzy:** konflikt jest walką o dominację (**kto jest najsilniejszy?**)
- **Teoria praw:** konflikt jest walką pomiędzy konkurującymi roszczeniami o „prawa” (**kto ma jakie prawa?**)
- **Teoria potrzeb i interesów:** konflikt jest walką o realizację nieprzystających potrzeb za pomocą ograniczonych zasobów (**kto co może uzyskać?**)

Światopogląd indywidualistyczny

Definicje konfliktu

- **Teoria władzy:** konflikt jest walką o dominację (**kto jest najsilniejszy?**)
- **Teoria praw:** konflikt jest walką pomiędzy konkurującymi roszczeniami o „prawa” (**kto ma jakie prawa?**)
- **Teoria potrzeb i interesów:** konflikt jest walką o realizację nieprzystających potrzeb za pomocą ograniczonych zasobów (**kto co może uzyskać?**)
- **Teoria relacyjna:** konflikt jest **tymczasowym kryzysem** w interakcji międzyludzkiej

Światopogląd relacyjny

Ćwiczenie 1: Doświadczenie własnego konfliktu

W parach / małych grupach

Pomyślcie o konflikcie w który jesteście / byliście osobiście zaangażowani.
Podzielcie się swoją historią i porozmawiajcie o poniższych pytaniach:

- Co było najtrudniejsze i dlaczego było Wam ciężko?
- Jak się czuliście w najgorszym momencie?
- Co myśleliście i czuliście w stosunku do drugiej osoby?

Bycie w konflikcie...

Dwa filary modelu transformatywnego:

- Wzmocnienie = zyskiwanie siły
- Zrozumienie = uznanie i zrozumienie drugiej osoby

Wzmocnienie i Zrozumienie

(Empowerment and Recognition)

WZMOCNIENIE
(zyskiwanie siły):

SŁABY

postawa ofiary
zaniepokoiony
zdezorientowany
niedoceniony

ZMIANA
(SHIFT)

SILNY
niezależny
spokojny
świadomy
czujący własną wartość

ZROZUMIENIE
(budowanie zrozumienia):

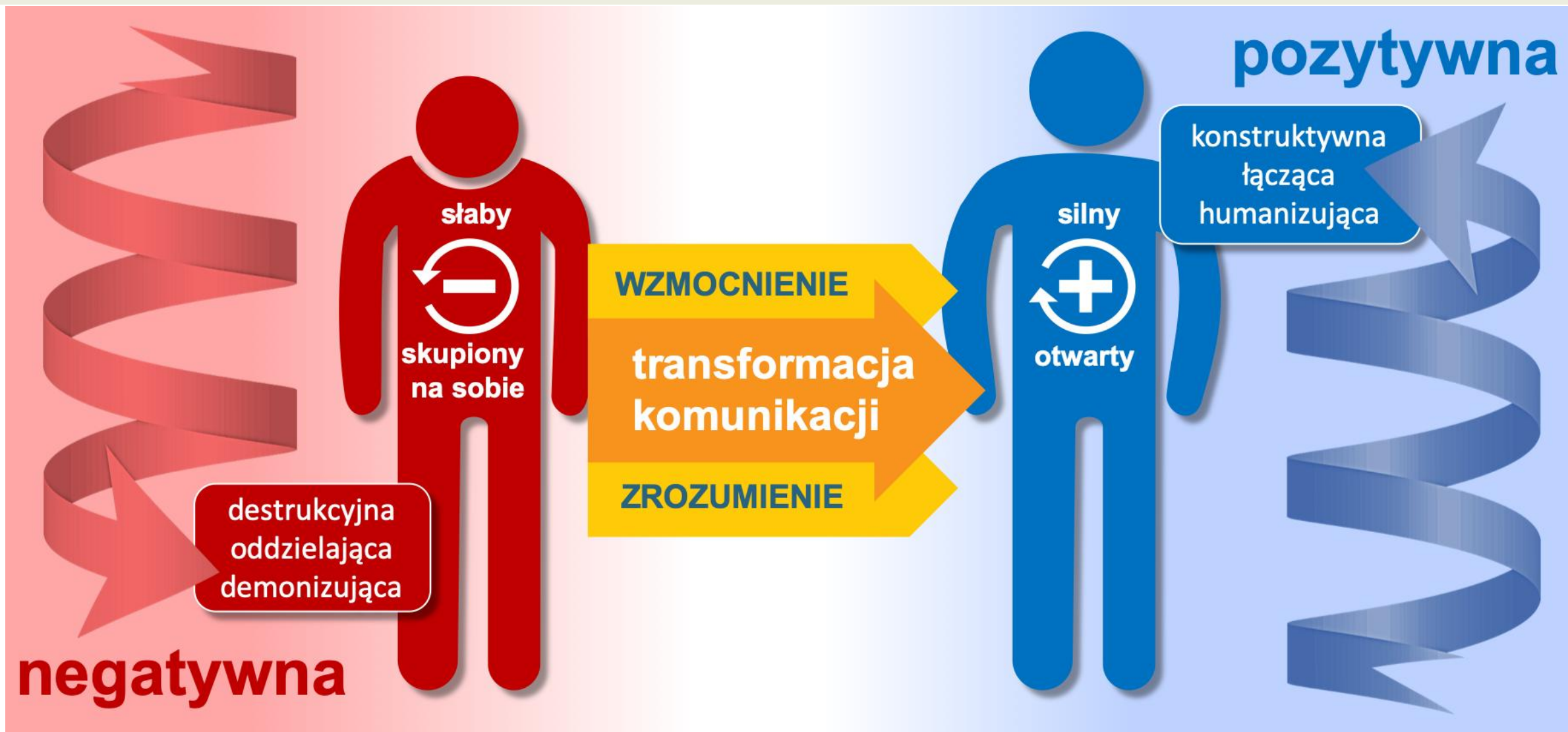
SKUPIONY NA SOBIE

zamknięty
głuchy
podejrzliwy
tkwiący w schematach

ZMIANA
(SHIFT)

OTWARTY
czuły i wrażliwy
słuchający
uznający dobrą wiarę
widzący inną perspektywę

Transformacja interakcji

Model transformatywny: punkty wyjściowe

- Samostanowienie
- Humanizująca moc dialogu – poczucie więzi
- **Budowanie zdolności – nauka radzenia sobie z konfliktami**

Model transformatywny: 3 kluczowe wglądy

1. Świadomość obezwładniających efektów słabości i skupienia na sobie to pierwszy krok do odpowiadania, a nie reagowania na konflikt.
2. Możemy postanowić aby odpowiadać na konflikt czerpiąc z wewnętrznej mocy (wzmocnienie) i otwartości na innych (zrozumienie).

Wgląd 1 i 2 zachęca do opracowania strategii, które pomagają pozostać wiernym sobie, a jednocześnie otwartym na tych, którzy różnią się od nas.

3. Osiągnięcie równowagi pomiędzy własną mocą i otwartością jest sukcesem, bez względu na możliwe wyniki.

Wgląd 1

Świadomość obezwładniających efektów słabości i skupienia na sobie

Słabość jest stanem ograniczającym:

- niewykorzystanie najlepszych cech, zdolności tak jak zwykle
- niezdolność do postrzegania, analizy i integrowania istotnych informacji
- działanie i wybory podejmowane w nieprzemyślany sposób

Skupienie na sobie oślepia:

- tkwienie w ograniczonym sposobie myślenia, postrzegania i rozumienia sytuacji oraz innych

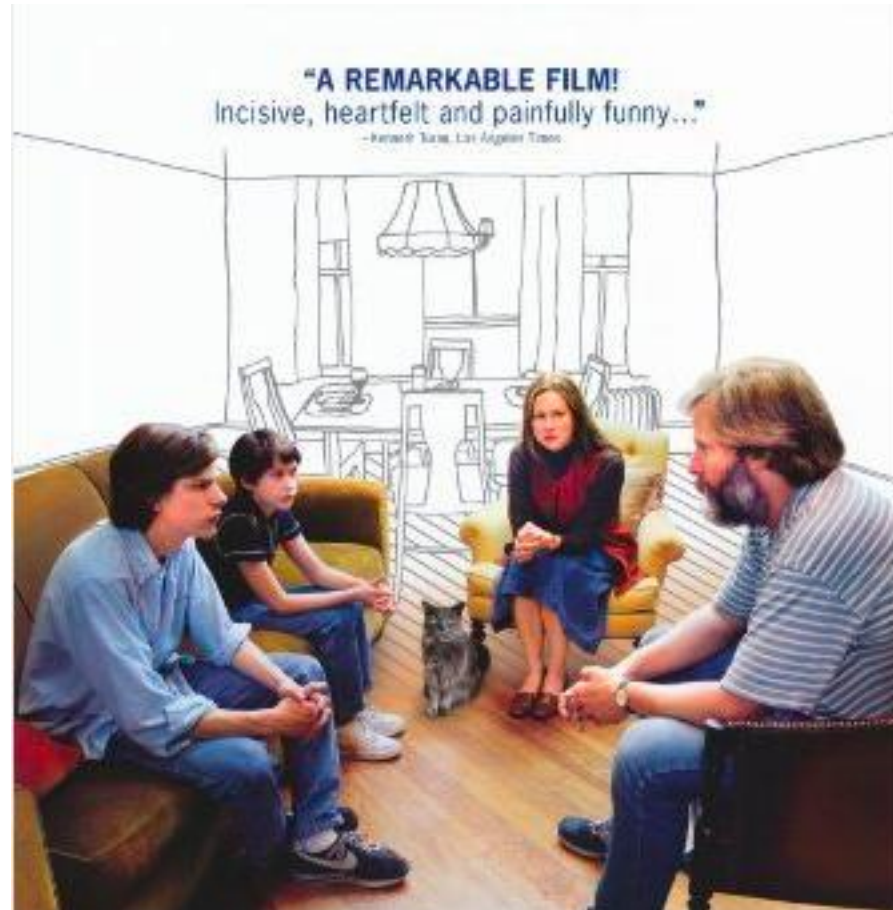
Paradoks skupienia na sobie:

- już nie wiemy, że bierzemy pod uwagę tylko siebie
- uświadomienie tego z definicji czyni nas nieco mniej skupionymi na sobie

Fragment filmu 2: 18:45 – 21:02

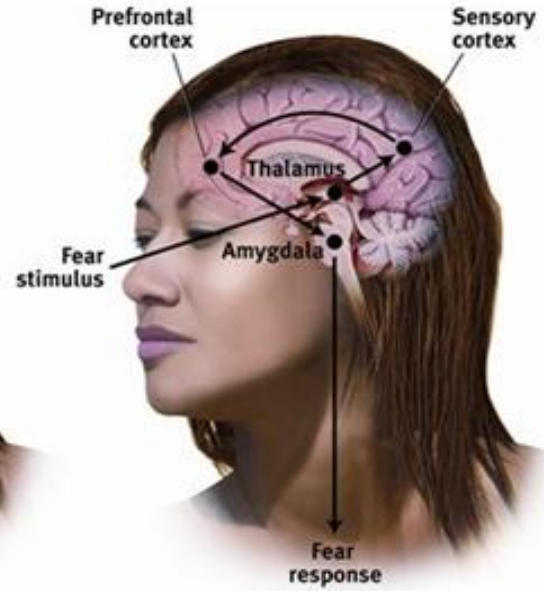

Dwie drogi reakcji emocjonalnych

EMOCJE (szybka droga)

(a) The speedy low road

(b) The thinking high road

EMOCJE i MYŚLENIE (wolna droga)

Źródło: Joseph LeDoux 1998, „The Emotional Brain”.

- Niektóre emocje (szczególnie strach, sympatie, antypatie...) wywołują reakcje omijając korę mózgową i świadomą myśl (biegną bezpośrednio do ciała migdałowatego przez wzgórze)
- To pozwala na szybkie reakcje zamiast wolniejszych, wymagających głębszego myślenia emocjonalnego. W skrajnej sytuacji ryzyko porwania emocjonalnego.

Z czym mierzysz się w konflikcie?

- Duży poziom dyskomfortu:
  - psychiczny (dezorientacja, osłabienie kompetencji, myślenie „tunelowe”)
  - emocjonalny (zniecierpliwienie, gniew, niepokój, strach)
  - fizyczny (oznaki stresu i napięcia w ciele)
- Brak patrzenia na własne zachowanie, nadmierne skupienie na zachowaniu drugiej osoby oraz potrzebie i chęci zmiany kogoś
  - Nie można zmienić zachowania drugiej osoby → frustracja
- Utrata energii i pochłonięcie sytuacją konfliktową
- Konflikty wydobywają w nas to co najgorsze

Wgląd 2

Możemy postanowić aby na konflikt odpowiadać czerpiąc z wewnętrznej mocy i otwartości na innych

Poprzez rozwój i równoważenie własnej autonomii (**samostanowienie**) i otwartości na drugą osobę (**zrozumienie**) uświadamiamy sobie **wartości i standardy** które chcemy aby prowadziły nas w relacjach z innymi.

Moc bez współczucia jest egoizmem.

Oddanie bez samoświadomości jest bezmyślnością.

Jasne zrozumienie tego co uznajemy za właściwe, daje nam oparcie potrzebne szczególnie w sytuacjach konfliktowych. Nasze działania stają się świadomymi i wewnętrznie akceptowanymi wyborami.

Im większa świadomość siebie i własnych wyborów, tym łatwiej **odpowiadać na konflikt w zgodzie ze sobą i tym co cenimy (budowanie zdolności)**.

Co daje osobisty fundament?

- Własny **kompas** który orientuje nasze zachowanie w konflikcie i pomaga zachować równowagę i wewnętrzny spokój
- **Punkt odniesienia** do analizy własnego zachowania podczas konfrontacji z innymi, ponieważ mamy jasność co uważamy za słuszne lub nie
- Pomaga odpowiadać na konflikt **świadomie** w oparciu o najlepsze właściwości, raczej niż **nieświadomie** na bazie ograniczeń i słabości
- Nasze zachowanie wpływa na innych, spowalniając lub zatrzymując spiralę destrukcyjnej interakcji: **stabilność rodzi stabilność, a chaos rodzi chaos**

Odpowiadanie z mocą i otwartością jest naszą „Gwiazdą Polarną”, naszym kompasem

FIND YOUR INNER BALANCE

IN THE EYE OF THE STORM!

NIN

Wgląd 3

Osiągnięcie równowagi między własną mocą i otwartością jest sukcesem, bez względu na możliwe wyniki

Wgląd 1 i 2 prowadzi to pytania:

Co pomaga pozostać wiernym sobie, a jednocześnie otwartym na tych, którzy różnią się od nas?

Strategie są:

- Osobiste i zależne od posiadanych możliwości.
- Zależne od sytuacji i charakteru rozmowy.

Strategie

Dbanie o czas i przestrzeń na konsultacje i decyzje:

- Zatrzymaj się, oddychaj głęboko i powoli
- Powstrzymaj natychmiastową reakcję
- Nic nie mów
- Ustal konkretny termin kiedy odpowiesz
- Pomyśl jak uwolnić się od sytuacji na pewien czas

Pokonywanie ograniczonego widzenia:

- Kwestionuj swoje przypuszczenia na temat drugiej osoby
- Weź pod uwagę usposobienie i uwarunkowania sytuacyjne drugiej osoby
- Zrób burzę mózgow na temat alternatywnych opcji i potencjalnych konsekwencji

Zadaj sobie następujące pytania:

- Co chciałbym osiągnąć?
- Co sądzę, że chce osiągnąć druga osoba?
- Czy wyciągam wnioski zbyt szybko?
- Czy biorę sprawy zbyt osobiście?
- Czy nie doceniam czegoś lub przesadzam?
- Jakiego ryzyka jestem gotów podjąć?
- Jakich rzeczy nie powinienem mówić?

Poszukiwanie informacji i opinii:

- Porozmawiaj z kimś zaufanym o sytuacji i możliwościach
- Poproś kogoś o kwestionowanie Twojego sposobu myślenia
- Poszukaj wsparcia i porady kogoś kto reprezentuje Twoje interesy
- Poszukaj sensownych alternatyw poza polem konfliktu

Podczas rozmowy

Ogólne kroki w skutecznym radzeniu sobie z trudnymi rozmowami

WYCISZ SIEBIE I SŁUCHAJ

- Zatrzymaj się, oddychaj głęboko i powoli (zyskiwanie świadomości / tworzenie przestrzeni)
- Wstrzymaj osądy i słuchaj z otwartym umysłem (pozwól, że będą usłyszani)

POKAŻ, ŻE ZROZUMIAŁAŚ

- Odzwierciedlij ich słowami to co usłyszałaś (nie zakładaj, że wiesz i rozumiesz)

DOWIEDZ SIĘ WIĘCEJ

- Zadawaj otwarte pytania (uzyskiwanie jasności dla siebie i innych)

PODZIEL SIĘ SWOJĄ PERSPEKTYWĄ

- Przedstaw szczerze własny punkt widzenia kiedy inni są gotowi aby Cię słuchać
- Możesz doświadczyć zmiany w dynamice i jakości interakcji

Postawa podczas rozmowy

- **Obecność:** otwarta i nieoceniająca
- **Mikroskupienie:** koncentracja na „tu i teraz” rozmowy
- **Słuchanie:** uważne i pełne

Ćwiczenie 15: Słuchanie

W parach:

Opowiedzcie drugiej osobie o sytuacji w której czuliście się nieszczęśliwi, źli, rozczarowani itd. Możecie też wybrać sytuację w której byliście szczęśliwi.

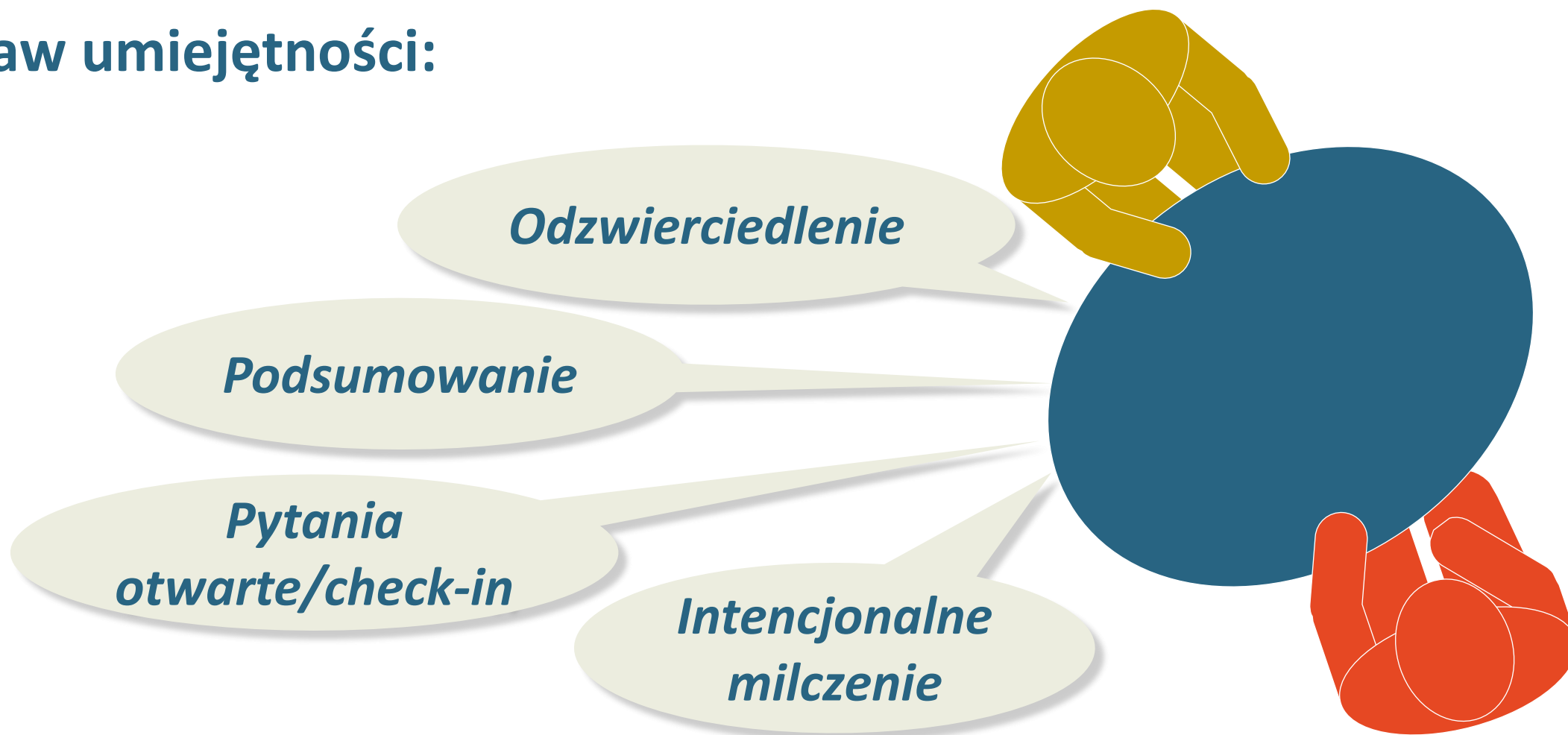
Druga osoba słucha uważnie bez oceniania i przerywania (tj. nie zadaje pytań i nie odnosi się do wypowiedzi), następnie zamiana ról.

Jakie umiejętności komunikacyjne można wykorzystać?

Zestaw umiejętności:

Co jest sukcesem?

Konstruktywna interakcja zaczyna się gdy odpowiadamy na konflikt w sposób...

...umacniający siebie

...zwiększający wrażliwość na innych

...pomimo fizycznych, psychicznych i emocjonalnych reakcji na konflikt, które to utrudniają

Sukcesem jest każdy krok w kierunku wzmocnienia i zrozumienia

Dziękuję za uwagę!

Więcej informacji i dane kontaktowe:

Łukasz Kwiatkowski

Trener i koordynator ISCT w Polsce, Certified Transformative Mediator™

tel: +48 505 001 383

e-mail: lukasz.kwiatkowski@mediacjatransformatywna.pl

www.mediacjatransformatywna.pl (strona CDTK)

www.transformativemediation.org (strona ISCT: książki, filmy, artykuły, blog)